

Dubbelprent wolf. De achterpoot wordt in de print van de voorpoot geplaatst, waardoor er een prent in een prent ontstaat.

Op het spoor van de wolf

Primeur: C2-determinatie wolf in Nederland

In de tweede helft van februari 2018 heeft een wolf een behoorlijke afstand door Gelderland afgelegd door via de Betuwe, Bennekom, Veenendaal, Gelderse Vallei, Bunschoten en Ermelo naar de Veluwe te lopen. Deze route is gereconstrueerd door zichtwaarnemingen, een schadegeval van een doodgebeten schaap en sporenonderzoek. Dit laatste is vooralsnog zeer uitzonderlijk. Dit artikel beschrijft het eerste gedocumenteerde loopspoor van een wolf op Nederlandse bodem.

Tekst en foto's: Michel Grobbe

Sporen en prenten worden al jaren in verschillende landen gebruikt om de aanwezigheid van zeldzame en ongrijpbare diersoorten aan te tonen. Alhoewel er in Nederland sinds 2015 regelmatig wolven zijn gezien en op beeld zijn vastgelegd, waren er tot 22 februari 2018 nog geen wolvensporen met zekerheid gedetermineerd en gedocumenteerd. In dit artikel beschrijf ik de vondst en de validatie van het eerste officieel vastgestelde en vastgelegde wolvenspoor in Ne-

derland sinds vermoedelijk 1869. Daarbij zijn niet alleen de prenten en het spoor van de wolf geanalyseerd, maar is er tevens gekeken naar de aanwezigheid van menselijke sporen van gelijke ouderdom om de tijdsperiode waarin het dier hier heeft gelopen nader te bepalen.

Wolf op het Wekeromse Zand?

Op de ochtend van 22 februari 2018, vond ik grote symmetrische ovale hondachtige

prenten in een stuk stuifzand op het Wekeromse zand. De sporen waren vers, waarschijnlijk tussen de 8-45 uur oud. Ze stonden in een min of meer bijna kaarsrechte lijn, komende vanaf een heidegebied, lopende over het stuifzand en weer doorlopend in een ander heidegebied.

Op het oog en na metingen, bleken de prenten karakteristiek wolfachtig. Het spoor startte in de heide en kon over een afstand van 85 meter gevolgd worden over het stuif-

zand en de waarneming eindigde opnieuw in de heide. Het totale waarneembare spoor besloeg zo'n 115 meter. De sporen in het zand vertoonden duidelijke dubbelprenten (prent van de achterpoot staat in de prent van de voorpoot) in een min of meer rechte lijn, wijzende op een gesnoerde draf. Daarnaast correspondeerden de lengte- en breedtematen van de prenten plus de paslengtes in het spoor met die van een Europese wolf. Het gebied waar de prenten zijn gevonden is verboden voor honden in verband met een moeflonkudde die in dit gebied voorkomt. Alle aanwijzingen wezen in de richting van een wolf.

Een wolfspoor documenteren

Alleen een goed gedocumenteerd spoor, die hond uitsluit, geldt als bewijs. Je moet letten op verschillende kenmerken én deze goed documenteren:

- **Locatie, inclusief omgevingsfoto's** het spoor: afstand van minimaal 100 m, in een vrijwel rechte lijn, zonder fiets- of autoband parallel ernaast, vastleggen met foto's
- **De prenten betreffen vrijwel allemaal overlappende dubbelprenten waarbij de afdruk van de kleinere achterpoot (7-9 cm lang) bovenop de afdruk van de grotere voorpoot (8-11 cm lang) staat.**
- **Maak van 5 of meer prenten foto's met een meetlatje (of ander referentiemateriaal) ernaast.**
- **De afstand tussen de prenten moet minstens 50 cm zijn. Maak hiervan een aantal foto's met meetlat of een stok uit de omgeving ernaast, die je thuis nameet.**

Documenteren van het spoor

Om de mogelijkheid uit te sluiten dat het toch om een loslopende hond zou gaan, is er gekeken of er geen menselijke sporen van gelijke ouderdom in de directe omgeving van het spoor aanwezig waren. Na dit uitgesloten te hebben is er voor de zekerheid een zogenaamde 'perimeter spoorinventarisatie' uitgevoerd langs de rand van het gehele stuifzandgebied. Doel hiervan was te kijken of er menselijke sporen gecombineerd met wolfachtige sporen van gelijke ouderdom ergens het gebied binnenkwamen. Na dit uitgesloten te hebben, is er nog een 'boxspoorinventarisatie' uitgevoerd langs alle paden die richting de verschillende menselijke uitgangen van het natuurgebied lopen. Op specifieke plekken op het pad, namelijk daar waar sporen gemakkelijk registreren (zogenaamde spoorvallen), werd een vierkant/rechthoek uitgezet van 2 meter lang en de breedte van het pad. Binnen deze 'box' is gezocht of er menselijke sporen gecombineerd met wolfachtige sporen te vinden waren. Dat was niet het geval.

Na ook de 'boxspoormethode' uitgevoerd te hebben, kon opnieuw uitgesloten worden dat er menselijke sporen in combinatie met de wolfachtige sporen aanwezig waren in het gebied. Tijdens de SAR-spoorinventarisaties (Search and Rescue) werden er ook geen andere wolfachtige sporen meer waargenomen. De SAR-methode is bedoeld om het spoor te valideren.

Duidelijk was dat het om een wolvenspoor moest gaan. Na telefonisch contact met Glenn Lelieveld (Wolven in Nederland) is besloten het spoor te documenteren. Op basis van de verificatie door Wolven in Nederland is volgens de "SCALP-criteria", waaraan Nederland zich conformeert, de allereerste officiële C2-melding van een wolvenspoor in Nederland een feit; dit door middel van metingen en fotografisch bewijsmateriaal.

Na thuiskomst is voor de zekerheid nog gekeken of er geen meldingen van vermiste

SCALP criteria

De internationale SCALP criteria zijn vastgelegd in de standaard voor wolf, lynx en beer monitoring, waarbij C staat voor Categorie en de cijfers 1 t/m 3 voor de mate van bewijsvoering. Waarbij C1 staat voor eenduidig bewijs (bijvoorbeeld foto), C2 voor bevestigd bewijs (bijvoorbeeld sporen en uitwerpselen beoordeeld door derden (experts) als vaststaand van wolf) en C3 voor onbevestigd bewijs (alle aanwijzingen die wijzen op eventueel wolf maar niet kunnen worden bevestigd of kunnen worden ontkracht).

grote honden in de omgeving van het Weke-romse zand waren. Dit bleek, voor zover bekend, niet het geval. Hiermee kon ook een mogelijk ontsnapte loslopende hond worden uitgesloten.

Geverifieerde waarnemingen leiden tot reconstructie van de route van de wolf

In de loop van de week werd duidelijk dat het met zeer grote waarschijnlijkheid ging om de wolf die de dag ervoor in Bennekom was gezien en de dagen daarna in de omgeving van Putten. Het spoor paste precies in de route die met behulp van de zichtmeldingen kon worden gereconstrueerd.

Michel Grobbee is een professioneel sporenkundige, gespecialiseerd in zowel menselijk als dierlijk spoor.

ZOOGDIER
DIGITAAL

De gesnoerde draf, met dubbelprenten. Als deze over lange afstand te volgen is, is het zeer waarschijnlijk afkomstig van een wolf.

